

Nr 297.

Av herr **Dahlgren**, om höjning av de tillfälliga ersättningar, som utgå till av silikos drabbade arbetare, m. m.

Av statsverkspropositionen bil. 7 (76) framgår att departementschefen med hänvisning till en pågående utredning icke nu överväger att bringa de största missnöjesanledningarna ur världen i fråga om ersättningar till av silikos drabbade arbetare. Han föreslår därför att de bestämmelser som nu äro gällande om tillfälliga ersättningar åt ett mindre antal silikosskadade skola bestå under budgetåret 1951/52.

Ur propositionen nr 238 vid 1948 års riksdag framgår att departementschefen ansett att »ersättning skall kunna utgå vare sig sjukdomen yppas först framdeles eller den redan tidigare yppats. Ersättningen bör dock även i dessa äldre fall avse den inkomstminskning som sjukdomen *numera* medför.»

Detta beslut innebär emellertid inte att de silikosskadade kompenseras för de inkomstminskningar den nödvändiga överflyttningen innebär. Den nya arbetarskyddslagen föreskriver undersökning, vilket även ägt rum i betydligt större omfattning än tidigare med resultat att man kunnat konstatera en stor ökning av de silikosskadades antal. Vad som här bör observeras är att de arbetare som drabbas av silikossjukdom i allmänhet äro äldre sådana med 20- och 30-årig anställningstid med veckolöner på 160 kr. och därutöver, som nu tack vare sin sjukdom tvingas ta annat arbete och därmed lägre inkomst. Detta förhållande ha vissa arbetsgivare utnyttjat genom att ge dem städarbetet och dylikt med löner på 100 à 110 kr. i veckan. Det är givet att det statsbidrag som nu utgår med maximerade 700 kr. per år inte på långa vägar täcker den inkomstminskning som sjukdomen *numera* medför och som departementschefen enligt propositionen åsyftat.

Ett annat missförhållande är att man vid uträkningen av inkomstförlust för silikosskadade även medräknat eventuell övertidslön, vilket innebär att vederbörande får plikta för sin arbetsflit genom avdrag på statsbidraget. (Även om detta endast gäller enstaka fall så anser jag ändå att det utgör motsatsen till uppmuntran av arbetsflit och verkar direkt dödande av arbetsintresset.)

Jag anser det vara nödvändigt att öka den tillfälliga ersättningen åt de silikosskadade betydligt om man vill undvika att de sjuka av ekonomiska skäl tvingas stanna kvar i det skadliga arbetet tills de bli fullständigt förärvade.

Kampen mot silikosen är dock inte endast en fråga om ersättning eller hur stor denna bör vara. Det måste vara en oerhört stor social betydelse

att kunna bekämpa silikossjukans spridning. Tyvärr är det ännu så i vårt land, all skyddspropaganda till trots, att det stora flertalet arbetsgivare sätta intresset för produktionsökningen i första rummet och intresset för skyddsåtgärder åt sina arbetare i det sista.

1949 års arbetarskyddslag innehåller allmänna föreskrifter om åtgärder till förebyggande av ohälsa och olycksfall i arbete. Skyddsåtgärder mot spridande av damm föreskrivas i 24 § KK. Men det förhållandet att de silikossjukas antal oavbrutet ökas tyder inte på att dessa föreskrifter respekteras i någon större utsträckning av arbetsgivarna.

Det synes mig därför vara av vikt att de bestämmelser som åsyfta att förhindra denna lömska sjukdoms spridning göras effektivare. Jag anser sålunda att frågan om åtgärder för att *hindra* silikosens spridning bör utredas och förslag om dylika föreläggas riksdagen så snart som möjligt.

Med vad jag här sagt vill jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta höja de tillfälliga ersättningar som utgå till av silikos drabbade arbetare till 1 400 kronor under budgetåret 1951/52, samt

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär utredning om åtgärder för hindrande av silikosens spridning.

Stockholm i januari 1951.

Gunnar Dahlgren.